

Sygn. akt I NWW 51/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie M. I. oskarżonego o czyn z art. 135 § 2 k.k.

na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 grudnia 2022 r.

w przedmiocie wniosku obrońcy oskarżonego o wyłączenie sędziego Sądu Apelacyjnego P. U. od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi, sygn. II AKa 369/21,

na podstawie art. 26 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym

pozostawia wniosek zawarty w punkcie 2 pisma z 1 lutego 2022 r. bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Oskarżony M. I. w punkcie 2 pisma z 14 października 2022 r. powołując się na art. 41 § 1 k.p.k. oraz art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w związku z art. Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i art. 47 Karty praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 45 Konstytucji RP zawnioskował o wyłączenie SSA P. U. od rozpoznania apelacji obrońcy oskarżonego wywiedzionej od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 16 lipca 2021 r., IV K 80/21.

W uzasadnieniu wniosku obrońca oskarżonego wskazał, że SSA P. U. został powołany na urząd Sędziego Sądu Apelacyjnego w Łodzi na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład ukształtowany został w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018 r. poz. 3). W jego ocenie ukonstituowana w tym trybie KRS nie daje wystarczających gwarancji

niezależności od organów władzy ustawodawczej i wykonawczej, a wadliwość procesu powoływania sędziego P. U. na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Łodzi prowadzi do naruszenia standardu (wymogu) rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W konsekwencji zatem skład Sądu Apelacyjnego w Łodzi z jego udziałem nie jest należycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. - co w szczególności ma istotne znaczenie, w kontekście charakteru zarzutu postawionego oskarżonemu - dotyczącego znieważenia urzędującego już ówczesnie Prezydenta RP, który nie tylko podpisał ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r., akceptując taki sposób wyboru sędziów, ale sam przedstawił projekt tej ustawy Sejmowi.

Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z 4 lutego 2022 r., II AKa 369/21 na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 26 ust. 2 ustawy o Sądzie Najwyższym (dalej jako: „u.SN”), przekazał do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego wniosek zawarty w punkcie 2 pisma z 1 lutego 2022 r. w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Apelacyjnego P. U. od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi, sygn. II AKa 369/21.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: „u.SN”), do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Jednocześnie, stosownie do treści art. 26 § 3 u.SN, wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem

nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

W przedmiotowej sprawie zarzuty sformułowane wobec SSA P. U.. sprowadzają się do kwestii rzekomego braku bezstronności wynikającego z faktu, że postępowanie nominacyjne na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Łodzi prowadzone było przez KRS ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.2018, poz. 3), która zależna jest od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

Jak wskazano wyżej, ustawa jednoznacznie stanowi, że wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego. Konsekwentnie rozpatrzenie sformułowanego przez powoda wniosku nie mieści się w granicach formalnych kontroli realizowanej przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 2 u.SN (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 czerwca 2021 r., I NWW 45/21; 12 maja 2021 r., I NWW 25/21) i należy pozostawić go bez rozpoznania.

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że podstawą do pozostawienia wniosku bez rozpoznania, w oparciu o przepis art. 26 § 3 u.SN, jest sytuacja, w której wniosek nie spełnia warunków konstrukcyjnych (nie podaje okoliczności faktycznych i ich oceny prawnej, uzasadnienia lub uprawdopodobnienia zawartych w nim twierdzeń) lub ma charakter abstrakcyjny, tj. nie odnosi się do konkretnej sprawy lub dotyczy kwestionowania samego statusu sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2020 r., I NWW 7/20). Do analogicznych wniosków prowadzi również analiza orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: „Trybunał” lub „TSUE”). Trybunał oceniając dopuszczalność wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wielokrotnie podkreślał, że co do zasady należy domniemywać spełnienie przez sąd krajowy wymogów określonych w art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, niezależnie od tego w jakim składzie sędziowskim sąd ten orzeka. Domniemanie to może zostać obalone, jeżeli prawomocne orzeczenie sądowe wydane przez sąd krajowy lub

międzynarodowy prowadziłoby do uznania, że sędzia lub sędziowie orzekający jako sąd nie są sądem niezawisłym, bezstronnym i ustanowionym uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w świetle art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (z ostatnich zob. wyroki Trybunału z 13 października 2022 r. w sprawach C 355/21 oraz C 698/20).

Odwołując się do orzecznictwa przytoczonego w uzasadnieniu wniosku Sąd Najwyższy wskazuje, że z treści wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. wydanego w połączonych sprawach: C-585/18, C 624/18 i C 625/18, A.K. i in. przeciwko Sądowi Najwyższemu nie wynika, by powołanie sędziego sądu powszechnego na wniosek KRS w składzie, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. mogło oznaczać automatycznie, że sędzia taki nie jest niezawisły lub sąd z jego udziałem nie jest niezależny. Wprost przeciwnie, wyrok ten jednoznacznie wskazuje, że powołanie sędziego na wniosek tak ukształtowanej KRS, może być tylko jedną z przesłanek pozwalających na uznanie sędziego za niedostatecznie niezawisłego lub sąd z jego udziałem za pozbawiony przymiotu niezależności. Nie jest to jednak bynajmniej przesłanka wystarczająca (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 maja 2020 r., I NWW 30/20; 8 maja 2020 r., I NWW 7/20; 20 maja 2020 r., I NWW 15/20; 23 grudnia 2020 r., I NWW 105/20).

W wyroku z 19 listopada 2019 r. TSUE stwierdził m.in., że: „Stopień niezależności KRS od władzy ustawodawczej i wykonawczej przy wykonywaniu zadań powierzonych jej przez ustawodawstwo krajowe jako organowi, któremu na mocy art. 186 Konstytucji RP powierzono misję stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, może mieć znaczenie przy dokonywaniu oceny, czy wyłonieni przez nią sędziowie będą w stanie spełnić wymogi niezawisłości i bezstronności wynikające z art. 47 Karty Praw Podstawowych” (pkt 139). Tym samym, okoliczność ewentualnego braku niezależności KRS nie stanowi samoistnej przesłanki kontestowania niezależności i niezawisłości sędziego powołanego na wniosek KRS. Dopiero bowiem kumulatywne zaistnienie okoliczności wskazanych w pkt 147- 151 wyroku TSUE oraz dodatkowo brak niezależności KRS, może prowadzić do skutecznego zakwestionowania niezawisłości danego sędziego.

Tymczasem obrońca oskarżonego nie sformułował żadnych konkretnych zarzutów mających świadczyć o brak niezawisłości sędziego Sądu Apelacyjnego w Łodzi lub braku jego niezależności. Osłą argumentacji zgłoszonego wniosku jest kontestowanie procedury konkursowej prowadzonej przez Krajową Radę Sądownictwa, a ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3). Kluczowa jest okoliczność, że kwestionowana przez pełnomocnika procedura była przedmiotem kontroli konstytucyjności przeprowadzonej przez jedyny umocowany konstytucyjnie do tego organ, jakim jest Trybunał Konstytucyjny. W efekcie tej kontroli, regulacje te, wyrokiem z 25 marca 2019 r., K 12/18 uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. Przy czym należy nadmienić, że zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Oznacza to, że wiążą wszystkie podmioty występujące w obrocie prawnym, a więc zarówno strony i uczestników postępowania, jak również organy stosujące prawo.

Odnosząc się do przywołanej przez wnioskodawcę uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I 4110 1/20 wskazać należy, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, została uznana za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wiąże zaś bezpośrednio zarówno wszystkie składy sędziowskie sądów powszechnych, jak i wszystkie składy sędziowskie Sądu Najwyższego. Wobec czego zaznaczyć należy, że uchwała Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I 4110 1/20 utraciła swój walor normatywny ze względu na niezgodność z Konstytucją RP. Jest to zatem uchwała nie wywołująca skutków w obrocie prawnym, dlatego dla rozpoznania niniejszego wniosku nie ma znaczenia.

Ubocznie Sąd Najwyższy wskazuje, że nie było możliwe rozpoznanie wniosek zawartego w punkcie 2 pisma z 1 lutego 2022 r. w przedmiocie

o wyłączenie sędziego Sądu Apelacyjnego P. U. od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi, sygn. II AKa 369/22 w trybie art. 42 § 4 k.p.k. Przedmiot wniosku był bowiem jasno sformułowany i bezsprzecznie znajduje do niego zastosowanie art. 26 § 3 u.SN. W konsekwencji zatem sądem wyłącznie właściwym do jego rozpoznania był Sąd Najwyższy, a nie sąd, o którym mowa w art. 42 § 4 k.p.k.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 3 u.SN, postanowił, jak w sentencji.